

Інна ЄФАНОВА,

orcid.org/0000-0001-6696-3203

викладач англійської мови кафедри № 2

Національного університету «Одеська морська академія»

(Одеса, Україна) *yefanova.inna@gmail.com*

ПРОСОДИЧНІ МАРКЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В МОВЛЕННІ ІНДІЙСЬКИХ МОРЯКІВ

У сучасному світі англійська мова розповсюджується в умовах інтенсивних мовних контактів. Формування мовних ареалів мовних контактів відбувається завдяки білінгвальним ситуаціям, які склалися на території колишніх колоній Великої Британії, перш за все на території Індії. Англійська мова в Індії набула низку специфічних рис, що відрізняють її від британського варіанта англійської мови. У результаті білінгвальної ситуації особливості мовної системи корінної мови (у цьому випадку хінді) переносяться на мовну систему англійської мови, і в такий спосіб зароджується нове мовне утворення.

Пропонована робота присвячена проблемі вираження національної ідентичності за допомогою просодичних характеристик, маркерів національної приналежності мовця.

Метою дослідження є аналіз просодичних параметрів у мовленні індійських моряків. Завданням пропонованої роботи є визначення сучасного стану англійської мови в Індії, проведення фонетичного аналізу та виділення акцентно-мелодійних особливостей мовлення досліджуваної групи інформантів. Основним методом дослідження став фонетичний аналіз.

Проведений фонетичний аналіз дозволив визначити просодичні маркери мовленнєвої поведінки індійських моряків, які позначають національну ідентичність мовлення досліджуваних інформантів.

Аналіз мелодійних характеристик демонструє домінування рівної та висхідної шкал, що є рекурентними і можуть слугувати маркерами мовленнєвої поведінки. Превалювання спадно-висхідного, висхідного та спадного тонів у поєднанні з висхідною та рівною шкалами становлять варіанти емфатичної інтонації, що посилюються не редукованою вимовою голосних у службових словах.

Дивергентними ознаками мовлення індійських моряків є перерозподіл функцій британських та американських просодичних систем з урахуванням потреб нового індійського варіанта англійської мови і це виявляється у частотності рівної та висхідної шкал, висхідного та спадно-висхідного тону, подрібненому синтагматичному членуванні.

Ключові слова: англійська мова, Індія, моряки, мовна ситуація, фонетичний аналіз, національна ідентичність.

Інна YEFANOVA,

orcid.org/0000-0001-6696-3203

English Lecturer at the Department № 2

National University "Odesa Maritime Academy"

(Odesa, Ukraine) *yefanova.inna@gmail.com*

PROSODIC MARKERS OF NATIONAL IDENTITY IN THE SPEECH OF INDIAN SEAMEN

English language in the modern world is sprawling under the conditions of intensive language contacts. Formation of areas of language contacts occurs due to bilingual situations, which are formed on the territories of former British colonies, first of all on the territory of India. English in India has some kind of specific features, which differentiate it from the British English. As the result of bilingual situation, peculiarities of native speakers' language system (in our case hindi) are transferred on the English language system, and thus a new language innovation is formed.

The present paper is dedicated to the problem of national identity expression with the help of prosodic characteristics, which can serve as markers of national belonging.

The objective of the research is the analysis of prosodic parameters in the speech of Indian seamen. The tasks of the paper include: definition of English language situation in India; conducting phonetic analysis and revealing melodically accentuated peculiarities in the speech of the investigated group of informants.

Phonetic analysis being the main method of investigation allowed to define prosodic markers of Indian seamen's speech behavior, which point at their national identity.

It is hoped that these studies will prove domineering of Level and Rising Heads, which are recurrent and can serve as markers of speech behavior. Furthermore, prevalence of Falling-Rising, Rising and Falling tones in connection with

Rising and Level Heads create the effect of emphatic intonation, which is intensified by non-reduced forms of vowels in form words. So, the divergent features of Indian seamen's speech are redistribution of British prosodic system with consideration of new Indian variant of English needs, and it is revealed in the frequency of Level and Rising Heads and Rising and Falling-Rising terminal tones and fractional syntagmatic division.

Key words: English language, India, seamen, language situation, phonetic analysis, national identity.

Постановка проблеми. За нашого часу англійська мова є головним засобом міжнародного спілкування. Вчені-лінгвісти приділяють цьому питанню величезну увагу. У роботах Д. Крістала, МакАртура, Траджила, Кіркпатріка та багатьох інших відзначається, що кількість англійськомовних у світі сягає майже двох мільярдів людей (Crystal D., McArthur T., Trudgill P., Kirkpatrick A.). До них відносяться не тільки носії національних варіантів Канади, Австралії, Нової Зеландії, Великої Британії, США, але також й ті, хто користується англійською як другою або як іноземною мовою.

Як зазначає британський лінгвіст Д. Крістал, у країнах, де англійська мова є однією з офіційних мов і має широкий вжиток, функціонує як друга, кількість англійськомовних значно перевищує кількість тих, для кого вона є рідною. При цьому кількість мовців англійською буде тільки збільшуватись через стрімкий приріст населення (Crystal D.). Цей факт є характерною особливістю Індії, де англійська мова є офіційно другою.

Аналіз останніх досліджень. Мовна ситуація в Індії характеризується складною й неоднорідною структурою. У дослідженнях Брауна та Огілві зазначається, що Індія вважається однією з найбільш різноманітних в лінгвістичному і культурному відношенні країн. І це проявляється насамперед в наявності на території Індії чотирьох великих мовних груп:

- 1) індійської мовної групи індоєвропейської сім'ї (гінді, бенгалки, уроду);
- 2) дравідійської;
- 3) тибето-бірманської;
- 4) аустроазійської (Brown K., Ogilvie S.).

Через таке мовне розмаїття, а також політичні та релігійні конфлікти, що з ним пов'язані, статус офіційних мають аж 22 мови. Так, наприклад, хінді, що має статус національної мови, є мовою англійського уряду і є найбільш поширеним на території Індії. Нею говорить більш ніж 40% населення.

Англійська мова має статус допоміжної офіційної мови (associate official language) і поряд з хінді використовується в державних установах, судочинстві, бізнесі. Наразі Індія є найбільшою за чисельністю країною мовців англійською як другою мовою.

Проте, англійська мова поширена в основному серед міського освіченого населення. У сільській

місцевості переважають мови, котрими розмовляють мешканці тієї або іншої провінції, що відносяться до вищенаведених мовних груп.

Що до статусу англійської мови в Індії, то тут серед лінгвістів немає одностайної думки. Низка дослідників визнає, що англійська мова в Індії є самостійним варіантом, що розвивається і наділена національно-обумовленими специфічними рисами, що відрізняють її від інших варіантів англійської мови (В. Пурі). Зазначені дослідники підкреслюють слушність вживання терміна *індійська англійська*. Проте, інша група, зокрема Фішман, виступають проти визнання цього терміна і стверджують, що широка варіативність локальних мовних груп не дозволяє розглядати різновид англійської мови в Індії як єдиний варіант, що належить всій нації. Отже, цей дослідник не визнає самостійного статусу англійської мови, а вживання терміна *індійська англійська* вважає термінологічно некоректним.

У пропонованій роботі зроблено спробу виділити на рівні просодії характерні параметри, які могли б служити маркерами ідентичності мовленнєвої поведінки індійців, що використовують англійську в повсякденному спілкуванні.

Метою дослідження є аналіз просодичних параметрів мовлення індійських моряків.

Основними завданнями пропонованої роботи є:

1. Визначити сучасний стан англійської мови в Індії.
2. Провести фонетичний аналіз і виділити акцентно-мелодійні особливості мовлення досліджуваної групи інформантів.

Інформантами стали шість індійських моряків, які народились і виросли на території Індії, для яких рідною мовою є хінді. Рівень володіння англійською мовою достатній для роботи на торгових судах.

Джерелом звукового матеріалу послужило аутентичне мовлення моряків, записане шляхом інтерв'ю. За стилем мовленням досліджувані тексти становлять собою квазіспонтанні монологи англійською мовою на побутові теми: сім'я, робота, захоплення.

У фонетичному аналізі брали участь аудітори – викладачі кафедри теоретичної і прикладної фонетики англійської мови, що знаються на подібних дослідженнях.

До завдань аудиторів входило: провести синтагматичний поділ досліджуваного мовлення з визначенням наголошених і ненаголошених складів у синтагмі, опис мелодійного руху шкали і термінальної частини синтагми.

Основна частина. Під час проведення фонетичного аналізу було виділено низку особливостей, характерних для мовлення досліджуваних інформантів.

При сприйнятті наголошених і ненаголошених складів у синтагмі аудитори відмічали випадки повної, передукованої вимови голосних звуків, як в односкладних службових словах *tu, his, your, did, can, and*; аудитори сприймали ці слова як наголошені склади, хоча вони і не були ключовими словами. Аудитори також відмічали, що мовленню індійських моряків притаманна подрібненість синтагматичного членування; висловлювання поділяються на короткі синтагми з акцентуацією на службові слова, прийменники і навіть на сполучники (*and, but*). Варіативність синтагматичного членування наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

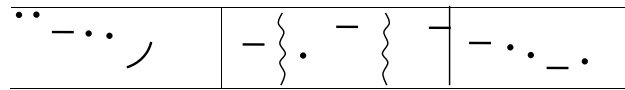
Диктори Індійські моряки (ІМ)	Синтагматичне членування					
	Одна синтагма	Дві синтагми	Три синтагми	Чотири синтагми	П'ять синтагм	Більше п'яти синтагм
ІМ 1	31	27	11	19	12	–
ІМ 2	29	24	28	9	10	–
ІМ 3	30	31	13	15	11	–
ІМ 4	28	26	25	12	9	–
ІМ 5	32	25	22,5	11,5	9	–
ІМ 6	27	30	24	11	8	–

Згідно з результатами, наведеними в таблиці 1, найбільш рекурентними в мовленні досліджуваних інформантів є одно, двох та трьохсинтагменні висловлювання. У деяких випадках, аудиторам було складно визначити межі синтагми, у зв'язку з відсутністю чітких пауз. Аудитори простежили також тенденцію до зменшення кількості синтагм з кожним наступним висловлюванням (від односинтагменних 31%, 32% до 19%, 9%).

Наведемо кілька уривків з мовлення індійських моряків, що демонструють варіативність синтагматичного членування.

I'm thirty years old & and I work & as an Able-bodied seaman ||

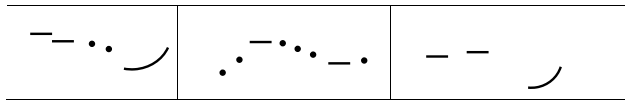
Наведена фраза складається з двох синтагм, але інформант робить наголошеними службові слова (*and, as, a*) і в такий спосіб ускладнює аудиторам сприйняття вимовлених синтагм.

Наступним завданням аудиторів було виявлення номенклатури мелодійного інвентарю в мовленні моряків. Аудитори виділили спадний, висхідний і спадно-висхідний тони як найбільш частотні.

Наведемо приклади:

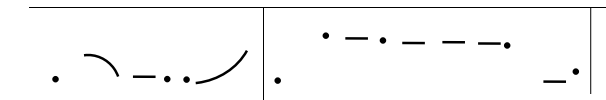
I've been working in the rank of an ordinary seaman for nine years.

У наведеному прикладі чітко простежується тенденція до використання в мовленні висхідного тону в кожній з трьох вимовлених синтагм, також інформант наголошує службові слова, порушуючи в такий спосіб, акцентно-мелодійну структуру фрази.

Передтермінальна частина синтагми характеризується відносно рівним рухом у середньому діапазоні.

I love working at sea because you can see other countries.

Фраза складається з двох синтагм, в кожній представлено висхідне завершення як в нефінальній, так і у фінальній синтагмах. Широке розповсюдження висхідного тону можна пояснити впливом рідної мови хінді, у просодичній організації якої висхідний тон є рекурентним, так само як і подрібнене синтагматичне членування, кожна незакінчена синтагма завершується висхідним термінальним тоном (Puri V.).

Дослідження мовлення індійських моряків показало домінування трьох видів шкал – рівної, висхідної та спадної.

У таблиці 2 наведені результати частотності вживання основних видів шкал.

Використання спадної шкали в мовленні інформантів вказує на стилістично нейтральне мовлення, без яскраво вираженого емоційного забарвлення. Вживання в мовленні цієї шкали є типовим для британського варіанта англійської мови, що є впливом індійців на англійське мовлення.

Широке використання рівної шкали в мовленні всіх досліджуваних інформантів можна пояс-

Таблиця 2

Диктори Індійські моряки (ІМ)	Частотність основних шкал (%)				
	Висхідна	Рівна	Спадна	Інші види	Усього
ІМ 1	29	32	21	18	100
ІМ 2	30	31	24	15	100
ІМ 3	28	35	25	12	100
ІМ 4	34	39	19	8	100
ІМ 5	38	28	30	4	100
ІМ 6	27	35	29	9	100

нити по перше, впливом американського варіанта англійської мови, а по друге, інтерференцією тобто взаємодією з рідною мовою, а також спілкуванням англійською мовою з моряками з інших країн.

Висхідна шкала, яка за частотністю посідає друге місце в мовленні індійських моряків, вказує на емоційний характер мовлення і може виражати заспокоєння, деяке підбадьорювання слухача.

Висновки. Проведений фонетичний аналіз дозволив визначити просодичні маркери мовленнєвої поведінки індійських моряків, які позначають національну ідентичність мовлення досліджуваних інформантів.

Аналіз мелодійних характеристик демонструє домінування рівної та висхідної шкал, що є рекурентними і можуть слугувати маркерами мовленнєвої поведінки. Превалювання спадно-висхідного, висхідного та спадного тонів у поєднанні з висхідною та рівною шкалами становлять варіанти емоційної інтонації, що посилюються не редукованою вимовою голосних у службових словах.

Дивергентними ознаками мовлення індійських моряків є перерозподіл функцій британських просодичних систем з урахуванням потреб нового індійського варіанта англійської мови і це виявляється у частотності рівної та висхідної шкал, висхідного та спадно-висхідного тону, подрібненому синтагматичному членуванні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Brown K., Ogilvie S. Concise Encyclopedia of Languages of the World. Oxford: Elsevier, 2009. 1283 p.
2. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 212 p.
3. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 524 p.
4. Fishman J. A. (ed) Handbook of Language and Ethnic Identity. New York. Oxford: Oxford University Press, 1999. 468 p.
5. Kirkpatrick A. World English: Implications for International Communication and ELT. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 257 p.
6. McArthur T. English Languages. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 272 p.
7. Puri V. Intonation in Indian English and Hindi Late and Simultaneous Bilinguals. Urbana, Illinois: University of Illinois, 2013. 144 p.
8. Sailoja P. Dialects of English: Indian English. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. 172 p.
9. Trudgill P. Dialects in Contact. Oxford: Basil Blackwell, 1986. 174 p.

REFERENCES

1. Brown K., Ogilvie S. Concise Encyclopedia of Languages of the World. Oxford: Elsevier, 2009. 1283 p.
2. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 212 p.
3. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 524 p.
4. Fishman J. A. (ed) Handbook of Language and Ethnic Identity. New York. Oxford: Oxford University Press, 1999. 468 p.
5. Kirkpatrick A. World English: Implications for International Communication and ELT. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 257 p.
6. McArthur T. English Languages. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 272 p.
7. Puri V. Intonation in Indian English and Hindi Late and Simultaneous Bilinguals. Urbana, Illinois: University of Illinois, 2013. 144 p.
8. Sailoja P. Dialects of English: Indian English. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. 172 p.
9. Trudgill P. Dialects in Contact. Oxford: Basil Blackwell, 1986. 174 p.